

התיבה

רחל אבידור

אולי זה הגיל מתקדם שמניע אותי, בפותחי יום את העיתון, אחרי שקראתי את הכותרות הראשיות, לעבור מיד לדפי מודעות האבל. כך שביום מסוים, כאילו קפצה מהדף באותיות גדולות המודעה "צבי כוכבי מירושלים נפטר" חתומה על ידי אישתו וילדיו.

מיד נגשתי למדף בכוננית בו עומדים אלבומי התמונות שלי ושלפתי אלבום כרוך בבד פרחוני. האלבום, בעל רקע תכלת עם פרחים קטנים יפים, מכיל תמונות מימי ההכשרה באנגליה. קבלתי אותו ליום הולדתי העשרים ואחד מקורט שטרנהיים, שהיה לצבי כוכבי לאחר עלייתו ארצה. על הצד הפנימי של השער היה כתוב "אם תרצי – אין זו אגדה".

לא רציתי ועברו זה נשאר בגדר אגדה. היינו ידידים טובים, שומעי ושומרי סוד זה לזה, אך הרומנטיקה, לפחות מצידי, לא התפתחה, וכל אחד בנה את חייו. הוא היה חבר כפר הנשיא מספר שנים, עד שעזב את הקיבוץ, ומאז ועד ההודעה בעיתון כמעט לא היה קשר ביני לבינו, או בינו לבין כפר הנשיא. נשארו רק האלבום למזכרת ואירוע אחד משמעותי שנשאר בזכרוני.

זה היה בשנת 1941-2, הגרעין שלי שמנה כעשרים חברים עבד בחווה השייכת לחברה גדולה לשימורים בסאסקס. עמדנו לעבור לגורזי ליז שבווילטשייר. ידענו שעם ההעברה אנו עומדים לקבל השלמה של שתי קבוצות צעירים מילדי ה"קינדר טרנספורט". ילדים שנשלחו מגרמניה לאנגליה לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה.

אמנם מאז הרבה נכתב, נעשו סרטים, ראיונות ומפגשים על הנושא ועל גבורת ההורים, ששלחו את ילדיהם לאנגליה על מנת להצילם בידיעה שאולי לא יראו אותם שוב. אלה שהגיעו אלינו היו כבר נערים ונערות, אך הגיעו לאנגליה כילדים.

קורט שטרנהיים היה אחד מהם. הוא היה נער בנוי ללא פרופורציות. די גבוה, רזה, עם כפות ידיים ורגליים ענקיות. ראש גדול מימדים עם אף דומה לצוק ושפתיים עבותות. מה לעשות, לא שיא היופי, ביישן, ודיבר בגמגום קל.

לא מעט הורים ששלחו את ילדיהם לאנגליה ציידו אותם במיטב הבגדים והחפצים. אולי בכדי להראות לאה שיאמצו אותם, שילדיהם באו מבית טוב, ואולי בגלל שראו אותם כבעלי משפחה לעתיד.

מה אנחנו חברי ההכשרה הבנו אז? היינו בעצמנו נערים. לא ידענו עדיין מה מתרחש בגרמניה ובארצות אירופה. היינו מלאי עקרונות ואידיאלים. רצינו לשנות עולם ואדם. אנחנו, מבחירה, עזבנו את הבית ואת המשפחה, אבל לא ויתרנו על מכתבים, חבילות וביקורים בבית. לא היינו רעים, אך לא תפסנו את גודל הטרגדיה שקרתה לילדי ה"קינדר טרנספורט".

בתקופה זאת, כאשר הם באו ל"גורזי ליז" עבדתי (בניגוד לרצוני) במחסן הבגדים. דגלנו בעקרון "מה ששלי – שלך, ומה שלך – שלי". קורט הגיע עם "קסט", מן תיבת נוסעים גדולה, כמו שרואים בסרטים הישנים, כשהפליגו באוניה, או כזו שבה הטמינו פירטים אוצרות. תיבה שחורה עם פסים וצירים של נחושת. שני צירים ושני מנעולים גדולים. קורט הוציא מכיסו שני מפתחות, ובפנים נעולות, חתומות, מסר אותם למחסנאית. היא פתחה את התיבה, ובפנים התגלה אוצר. התיבה הייתה מלאה ומסודרת, כאילו מוכנה לכלה: סדינים, ציפות, ציפיות, חולצות, כותונות לילה לגברים, ממחטות, מגבות ועוד. הכל מבדי פישתן וכותנה משובחים. על כל פריט רקמה אימו בחוטי משי את ראשי התיבות של שמו, - קורט שטרנהיים - KS

מה עבר בראשה כאשר הכינה את התיבה? אולי חשבה שלפחות תהיה למזכרת מהבית, ממנה. אולי, אם לא תראה אותו שוב, לפחות אישתו וילדיו ישתמשו בתכולת התיבה, וידעו שזה נרקם ונאסף ע"י הסבתא.

ואנחנו, מה ידענו? מה הבנו? ובלי יודעין, כמה פשענו כאשר הוצאנו וחילקנו את הכל בין חברי ההכשרה. קורט לא אמר מילה, לא שמעתי אי פעם מילת התמרמרות או בקורת. אינני יודעת אם נשאר לו פריט אחד מהדבר היחיד שנשאר לו ממשפחתו ומאימו.

לפני מספר שנים, בעידן הקיבוץ הישן, שכבתי פעם בחדרי החולים בכפר הנשיא עם שפעת. בחום גבוה ובערפול חושים ניסיתי למצוא מקום קריר בכר לראשי הנוער. משהו הפריע לי, גירד את לחיי. התרוממתי לראות מה זה ובמקום שם הנחתי את לחיי ראיתי בפינת הציפית, אמנם מעט דהויים, אך עדיין בכתב ברור לחלוטין, את ראשי התיבות KS הרקומים של קורט שטרנהיים – צבי כוכבי.

